

9

Finančná

GRAMOTNOSŤ

pre 9. ročník ZŠ
a 4. ročník GOŠ

ZOŠIT
PRE UČITEĽA

Meno

Autorky

PaedDr. Iveta Kohanová, PhD.

Lektori

Mgr. Milena Bahureková

RNDr. Anna BočKayová

Ing. Roman Sivák

Dizajn Ladislav Blecha

Ilustrácie Viktor Csiba

Vydal ©

Orbis Pictus Istropolitana, spol. s r. o.

Miletičova 7, 821 08 Bratislava

v roku 2020

Zodpovedný redaktor

Mgr. Ľubomír Lábaj

Predtlačová príprava

Helondia, s. r. o., Bratislava

Všetky práva vyhradené.

Kopírovať, rozmnožovať a šíriť toto dielo alebo jeho časť bez súhlasu vydavateľa je trestné.

Naše vydavateľstvo sa snaží o maximálnu kvalitu a Váš názor nám nie je ľahostajný. Vaše pripomienky a návrhy radi uvítame na adrese redakcia@orbispictus.sk

www.orbispictus.sk

Milí učitelia a žiaci!

Ako si vybrať poistenie? Myslíme na núdzový fond?

Aké sú výhody a riziká investovania? Ktorý typ sporenia je najvýhodnejší? Čo je to sociálne a zdravotné poistenie?

Aké povinnosti mám ako brigádnik? Na čo slúži dávka v nezamestnanosti?

Ak chcete byť v živote zodpovední a šťastní a nechcete svoje ekonomické rozhodnutia neskôr ľutovať, musíte si podobné otázky začať klásť už na 2. stupni ZŠ.

Aj preto sme sa rozhodli posilniť pre vás v *NOVÝCH Pomocníkoch z matematiky* úlohy z finančnej gramotnosti. Úlohy vám veľmi pútavo pomôžu oboznámiť sa so základnými pojmami sveta financií a ukážu vám v praktickej podobe, ako najlepšie uvažovať ekonomicky, ako možno narábať s peniazmi, ako sa zodpovedne rozhodovať a ako si vybrať to najlepšie riešenie za daných podmienok.

Na reálnych situáciách budete mať možnosť rozvíjať kritické myslenie, zistíte, že čítať pozorne a s porozumením sa naozaj oplatí a že mnohé nesúvisiace veci spolu veľmi úzko súvisia. Okrem ekonomických kritérií pri rozhodovaní sa vo svete financií však nezabudnite zohľadniť aj rodinné, spoločenské, etické či ekologické.

Veríme, že vďaka úlohám finančnej gramotnosti sa vám otvorí nový svet peňazí a vy sa naučíte v správnej chvíli sa správne a zodpovedne rozhodnúť.

Autorka

Poznámka:

Finančná gramotnosť k *Novým Pomocníkom z matematiky* je vypracovaná v súlade s dokumentmi:

- *Národný štandard finančnej gramotnosti (NŠFG)*, verzia 1.2 (kompetencie druhej úrovne NŠFG, t. j. úrovne predstavujúce požiadavky na poznatky, zručnosti a skúsenosti žiakov 2. stupňa ZŠ, resp. príslušných ročníkov GOŠ);
- *Metodika pre zapracovanie a aplikáciu tém finančnej gramotnosti do školských vzdelávacích programov základných škôl.*

Finančná gramotnosť 1

Sporenie a investovanie

NÁJOM A ENERGIE	350 €
ODEV A OBUV	59 €
ZÁBAVA	83 €
POTRAVINY	195 €
MOBILNÉ SLUŽBY	29 €
KOZMETIKA	14 €
DOPRAVA	17 €
ZDRAVOTNÍCTVO	6 €
INÉ	9 €

1 Marek práve dokončil štúdium a nastúpil do práce. Jeho mesačný príjem v čistom je 847 eur a jeho priemerné mesačné výdavky sú v tabuľke.

a Koľko eur dokáže Marek mesačne ušetriť?

$$847 - (350 + 59 + 83 + 195 + 29 + 14 + 15) = 85$$

b Ktoré Markove výdavky majú vysokú prioritu? Prečo?

nájom, potraviny, doprava, zdravotníctvo, príp. mobilné služby, odev a obuv – zabezpečenie základných životných potrieb

c Navrhni, ako by mohol Marek mesačne ušetriť o 50 eur viac.

Znížiť výdavky na zábavu, odev a obuv, kozmetiku, príp. mobilné služby – spolu o 50 eur.

d Marek nemá žiadne úspory a plánuje žiť len zo svojho príjmu.

Uveď tri situácie, ktoré by sa mohli stať a znemožnili by mu žiť len z jeho príjmov.

zvýšenie nájomného, úraz/choroba, strata zamestnania, neočakávaný veľký výdavok (napr. kúpa práčky, svadba, nedoplatok za vodu/energie)

2 Marek sa rozhodol odkladať si mesačne 120 eur, aby si vytvoril tzv. núdzový fond.

Stále zarába rovnako.

a Za koľko mesiacov nasporí čiastku pokrývajúcu aspoň 3-násobok svojich mesačných výdavkov?

Mesačné výdavky $847 - 120 = 727$ eur

Núdzový fond $727 \cdot 3 = 2\,181$ eur (aspoň)

Počet mesiacov: $2\,181 : 120 = 18,175 \Rightarrow 19$ mesiacov

Núdzový fond tvoria peniaze vyčlenené na neočakávané výdavky alebo na živobytie v prípade straty zamestnania, dlhodobej choroby alebo úrazu.

Jeho hodnota býva vo výške 3 až 6 mesačných výdavkov domácnosti.

b Koľko eur by si musel Marek mesačne odkladať, ak by chcel mať o rok a pol v núdzovom fonde 4-násobok svojich mesačných výdavkov?

Sporenie x eur

Výdavky $(847 - x)$ eur $4 \cdot (847 - x) = 18x$

$$3\,388 = 22x$$

$$x = 154 \text{ eur}$$

Marek by si musel mesačne odkladať 154 eur.

Bolo by to možné? Ako by to bolo možné?

Úlohu odporúčame riešiť so žiakmi spoločne (zostavenie správnej rovnice).

Riešte
v skupine!

- 3** Štatistický úrad SR zhrnul výdavky domácností za tovary a služby v roku 2017 v tabuľke podľa krajov.

Samosprávny kraj:	BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE	SR
Čisté peňažné príjmy	7 051	5 710	5 741	5 415	5 086	5 407	4 684	5 055	5 470
Spotrebné výdavky spolu	4 529	4 109	4 407	3 766	3 934	3 742	3 302	3 397	3 856
Potraviny a nealko nápoje	890	925	963	884	902	832	723	849	864
Alkoholické nápoje a tabak	142	120	142	112	116	106	98	115	118
Odievanie a obuv	272	272	306	151	247	184	223	125	218
Bývanie, voda, elektrina, plyn	965	828	767	786	708	814	644	761	778
Nábytok, domácnosť	252	213	285	203	195	208	170	167	208
Zdravie	152	118	154	131	140	110	134	105	130
Doprava	542	579	580	479	560	519	481	395	511
Pošty a telekomunikácie	275	221	222	210	198	203	185	195	212
Rekreácia a kultúra	374	266	333	294	273	269	177	213	270
Vzdelávanie	29	32	37	28	41	26	20	34	31
Reštaurácie a hotely	289	222	276	202	260	186	206	172	224
Rozličné tovary a služby	348	313	341	285	293	284	242	266	293

Príjmy a výdavky súkromných domácností SR za rok 2017 (simulované údaje)

- a** Tabuľka bola uverejnená v tlači s titulkom: „Neprekvapujúce, najviac sa utrácalo v Bratislavskom kraji!“
Čo je zavádzajúce v nadpise novinového článku v súvislosti s uvedenou štatistikou?

Hodnota absolútnych výdavkov je síce najvyššia
v Bratislavskom kraji, ale vzhľadom na príjmy je to
64,23 %, pričom v Žilinskom kraji je to až 77,35 %.

Záleží aj na interpretácii slova
utrácať – či ide o celkové výdavky
alebo o výdavky na veci, ktoré nie
sú nevyhnutné (alkohol, tabak...).

- b** Aký by bol vhodnejší nadpis tohto článku?

Napr. Najviac dokázali ušetriť ľudia v Bratislavskom kraji.
Chod domácností v Žilinskom kraji bol najdrahší.
Najdrahšie sa obliekajú v Trenčianskom kraji.

- c** Na čo sa spotrebovala najväčšia časť
rodinných rozpočtov vo väčšine krajov?

1. miesto: potraviny a nealko nápoje
2. miesto: bývanie

- d** V ktorom kraji minuli domácnosti najviac na tabak
a alkohol vzhľadom na svoje celkové výdavky?

V Košickom kraji –
3,38 % z celkových výdavkov.

- e** Ako dlho by trvalo domácnosti v Prešovskom kraji nasporiť na minimálny núdzový fond?

Mesačné výdavky $3\,302 : 12 = 275,17 \text{ €}$

Mesačné príjmy $4\,684 : 12 = 390,33 \text{ €}$

Možná úspora $390,33 - 275,17 = 115,16 \text{ €}$

3-násobok výdavkov $275,17 \cdot 3 = 825,51 \text{ €}$

Počet mesiacov $825,51 : 115,16 \approx 7,17$

Trvalo by im to približne 8 mesiacov.

- 4** Priemerný čistý mesačný príjem rodiny Kocúrikovcov je 1 483 eur a rodiny Zajacovcov 1 267 eur. Kocúrikovci minú mesačne v priemere 1 155 eur, Zajacovci 980 eur.
Obe rodiny majú k dispozícii núdzový fond vo výške 6-mesačných výdavkov domácnosti.
- a** Ktorá rodina sporila na núdzový fond dlhšie? O koľko?

Kocúrikovci:

Zajacovci:

Mesačne ušetrili $1\,483 - 1\,155 = 328$ eur $1\,267 - 980 = 287$ eurNúdzový fond $6 \cdot 1\,155 = 6\,930$ eur $6 \cdot 980 = 5\,880$ eurDĺžka sporenia $6\,930 : 328 = 21,13$ mes. $5\,880 : 287 = 20,49$ mes.

Rodina Kocúrikovcov sporila na núdzový fond dlhšie o 1 mesiac.

- b** Kocúrikovci sa rozhodujú, kam si uložia núdzový fond. Ktorú možnosť by si mali vybrať? Zdôvodni.

Typ sporenia	Sporiaci účet	Vkladná knižka	Termínovaný vklad
Úroková sadzba	0,05 %	0,01 %	0,30 %
Doba viazanosti	žiadna	žiadna	12 mesiacov
Minimálny vklad	–	–	500 eur
Možnosť predčasného výberu	nie	nie	áno (sankcia 40 eur)
Podmienka účtu v banke	áno	nie	nie

Každá z možností ponúka veľmi nízky úrok. Ak majú Kocúrikovci účet v banke, sporiaci účet je výhodnejší ako vkladná knižka.

Inak by asi museli ešte mesačne platiť za vedenie účtu v banke.

Termínovaný vklad je trochu rizikový pre sankciu za predčasný výber.

Viazanosť je 1 rok, za ktorý by získali úroky $6\,930 \cdot 0,003 = 20,79$ eura (pred zdanením), ale sankcia za predčasný výber je ešte vyššia.

Diskutujte so žiakmi o všetkých pojmoch v tejto úlohe. V úlohe neexistuje jediné správne riešenie.

- 5** V roku 2018 sa 450 žiakov vo veku 6 až 18 rokov zúčastnilo prieskumu o sporení.

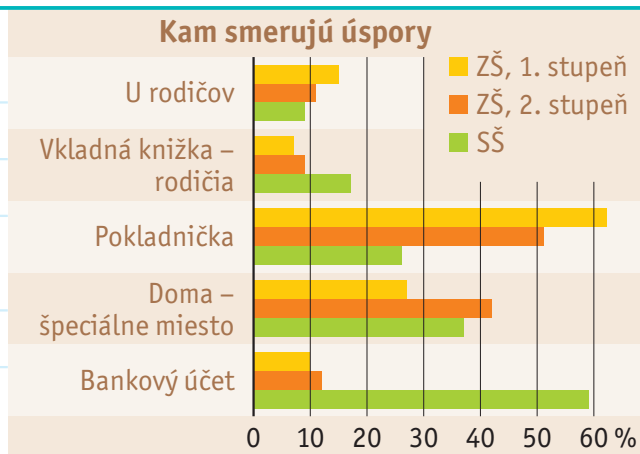
- a** Kam si úspory najčastejšie odkladajú žiaci ZŠ?

Do pokladničky.

- b** Kde majú svoje úspory najčastejšie odložené stredoškoláci?

Na bankovom účte.

- c** Porovnaj výhody uloženia úspor na bankovom účte alebo doma na špeciálnom mieste.

Úrok na účte, „peniaze“ na karte stále pri sebe, súrodenec mi do účtu

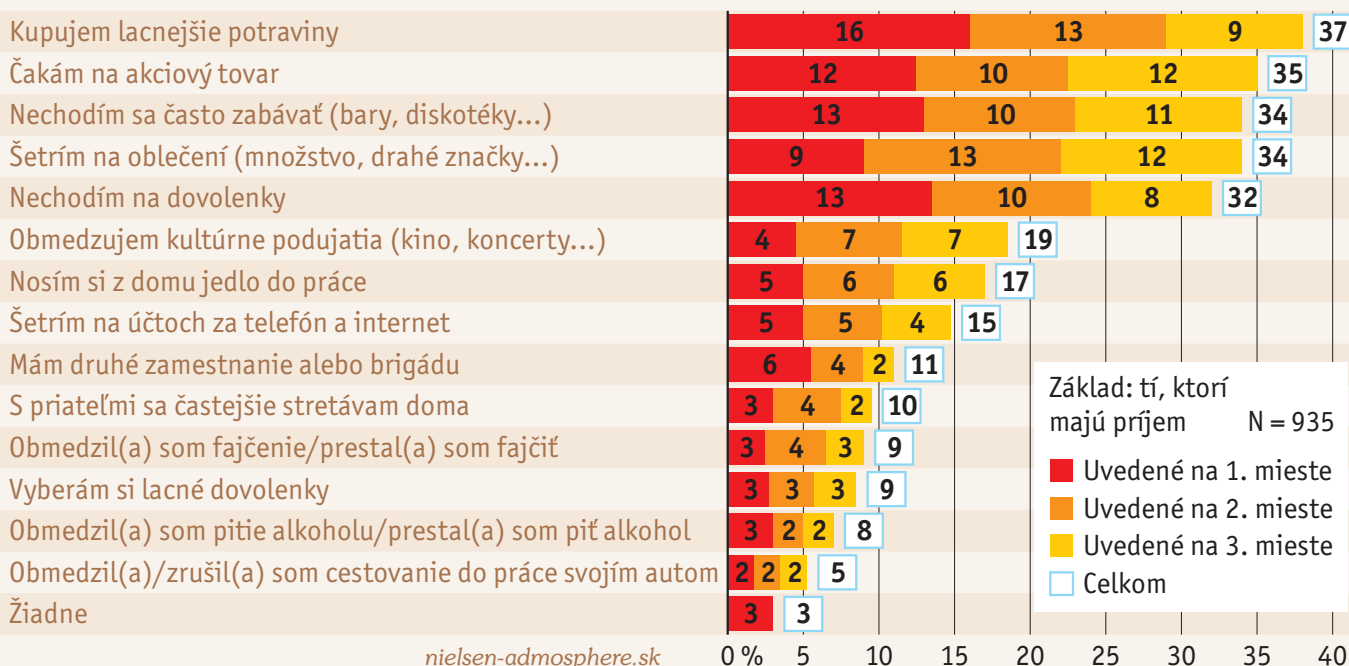
„nevidí“, stav účtu si viem skontrolovať on-line, aj keď nie som doma...

Špeciálne miesto mi môže niekto objaviť.

- 6** V roku 2015 spoločnosť *Nielsen Admosphere Slovakia* urobila medzi dospelou internetovou populáciou prieskum o spôsoboch ich šetrenia. Respondenti mali uviesť tri druhy sporenia podľa dôležitosti.

Ktoré z uvedených možností šetrenia používate na získanie alebo udržanie príjmov?

- a** Čo znázorňujú tri farby v každom riadku grafu? **Typ sporenia uvedený na 1., 2. a 3. mieste.**
- b** Ktorý spôsob šetrenia využívali respondenti najviac? **Nákup lacnejších potravín.**
- c** Koľko percent respondentov na prvom mieste uviedlo, že nechodí na dovolenky? **13 %**
- d** Koľko respondentov spolu sa zúčastnilo na prieskume? **935 respondentov, veľkosť vzorky N je uvedená v legende grafu.**
- e** Koľko opýtaných uviedlo, že nevyužíva ani jednu z uvedených možností? **3 % opýtaných, čo predstavuje $0,03 \cdot 935 \div 28$ respondentov.**
- f** Čo predstavujú číselné údaje v modrom štvorčeku *Celkom*? **Celkové percento respondentov, ktorí uviedli daný spôsob sporenia na prvých troch miestach.**

- g** Doplň do textu slová.

Celkových 32 % v možnosti **Nechodím na dovolenky** nie je uvedených chybné napriek tomu, že čiastkové percentá sú 13 %, 10 % a 8 %, pretože v grafe sú uvedené len celé percentá, bez **desatinnej** časti, a hodnota 32 pravdepodobne vznikla po sčítaní presných hodnôt alebo po **zaokrúhlení**. Celkové percento v modrom štvorčeku **nesedí** spolu až v **10** zo všetkých pätnástich uvedených možností.

- h** Ako najčastejšie šetríš ty?

- i** Porovnaj spôsoby šetrenia medzi chlapcami a dievčatami vo vašej triede. **Projekt.**

7 Cena pánskeho strihu u kaderníka bola 5 eur, po roku sa zvýšila o 20 %.

- a** O koľko menej strihaní by si po zvýšení ceny mohol dovoliť pán Vankúš za svoje úspory v hodnote 100 eur, ktoré má dlhodobo doma pod vankúšom?

Pred zdražením Po zdražení

Cena strihu 5 eur $1,2 \cdot 5 = 6$ eur

Počet strihov $100 : 5 = 20$ $100 : 6 \approx 16$ $20 - 16 = 4$

Po zvýšení ceny by počet možných strihaní z úspor pána Vankúša klesol o 4.

- b** Zisti na internete, čo je to *inflácia*. (Za 1 euro pri zvýšenej inflácii kúpim menej ako v minulosti.)

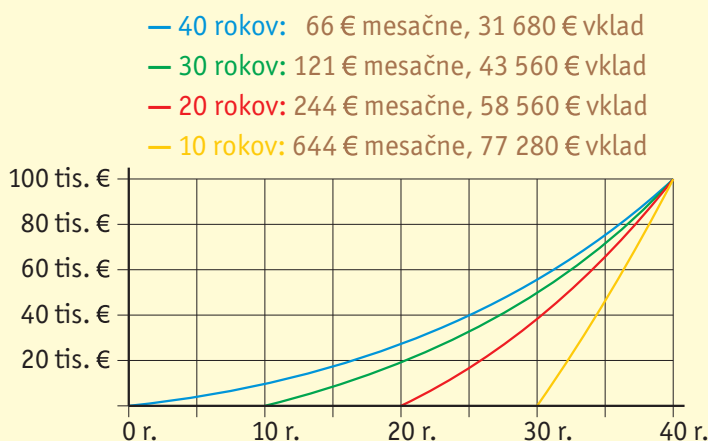
Inflácia je všeobecný nárast cien,
čoho následkom je zníženie kúpnej sily peňazí.

- c** Je podľa teba ziskové mať všetky úspory doma? Zdôvodni.

Diskutujte so žiakmi.

Sporenie je (spravidla) pravidelné odkladanie časti príjmu s cieľom nadobudnúť úspory. **Sporenie je ziskové**, ak sa uložené peniaze zhodnocujú nad úroveň inflácie.

8 Na kurze finančnej gramotnosti predstavili graf porovnania pravidelného sporenia. Doplň závery, ktoré možno z grafu vyvodíť.

Výpočet nasporenej sumy ilustratívne vychádza z predpokladaného výnosu 5 % p. a. a z pravidelných príspevkov na sporenie počas celého obdobia sporenia a nie je spoľahlivým ukazovateľom výnosu v budúcnosti.

Čím **skôr** začnem sporiť, tým **menej** peňazí použijem na dosiahnutie cieľovej sumy. Ak začnem sporiť neskoro, dosiahnutie vysokej **cieľovej** sumy je náročné z dôvodu výšky pravidelného mesačného **vkladu**. Uvedený graf vychádza z úrokovej sadzby **5 %** p. a., ktorá sa **nemení** počas celej doby sporenia.

9 Michal chce vložiť na termínovaný vklad 2 500 eur, buď na jeden, alebo na dva roky. Aký by bol jeho čistý úrok po zdanení v oboch prípadoch?

Viazanosť 1 rok: Hrubý úrok $2\,500 \cdot 0,005 = 12,50$ €

Daň $12,50 \cdot 0,19 = 2,38$ €

Čistý úrok $12,50 - 2,38 = 10,12$ €

Viazanosť 2 roky:

... po 1. roku ... po 2. roku

Hrubý úrok $2\,500 \cdot 0,007 = 17,50$ € $2\,514,17 \cdot 0,007 = 17,60$ €

Daň $17,50 \cdot 0,19 = 3,33$ € $17,60 \cdot 0,19 = 3,34$ €

Čistý úrok $17,50 - 3,33 = 14,17$ € $17,60 - 3,34 = 14,26$ €

Nová suma $2\,500 + 14,17 = 2\,514,17$ € $14,17 + 14,26 = 28,43$ €

Pri vklade na 1 rok by bol čistý úrok 10,12 eura, pri vklade na 2 roky 28,43 eura.

Daň z úrokov je 19 %.

- 10** Pán Krško si 1. februára 2020 zriadil termínovaný vklad (TV) na 12 mesiacov a vložil 10 000 eur. Zriadenie účtu je bezplatné. Úroková sadzba na 12 mesiacov bola v deň zriadenia vkladu 2 % p. a. Báza úročenia je ACT/365. Pán Krško sa po 6 mesiacoch rozhodol všetky peniaze predčasne vybrať a TV zrušiť. Poplatok za predčasný výber je 100 % nakumulovaných úrokov z predčasne vybranej sumy.

- a** Koľko eur musel pán Krško zaplatiť za predčasný výber?

Počet dní od 1. 2. do 31. 7. 2020:

$$29 + 31 + 30 + 31 + 30 + 31 = 182$$

$$\text{Úroky: } 10\,000 \cdot 0,02 \cdot (182 : 366) \doteq 99,45 \text{ eura}$$

Úročenie ACT/365

Na určenie doby úročenia sa použije skutočný počet dní sporenia (ACTual) a počet dní v roku (365, resp. 366).

Pán Krško musel za predčasný výber zaplatiť 99,45 eura.

Odporúčame riešiť frontálne spolu so žiakmi.

- b** V banke Privat majú sankcie za predčasný výber stanovené odlišne. Aký výnos by mal pán Krško, keby si peniaze vložil do tejto banky a po šiestich mesiacoch by ich predčasne vybral? Úroková sadzba na 12 mesiacov je 1,5 % p. a. a báza úročenia je tiež ACT/365.

$$\text{Hrubý úrok ... } 10\,000 \cdot 0,015 \cdot (182 : 366) \doteq 74,59 \text{ €}$$

$$\text{Sankcia } 10\,000 \cdot 0,015 \cdot (90 : 366) \doteq 36,86 \text{ €}$$

$$\text{Rozdiel } 74,59 - 36,86 = 37,73 \text{ €}$$

$$\text{Čistý úrok } 37,73 \cdot 0,81 \doteq 30,56 \text{ €}$$

Pozor, musí odviesť daň!

Sankčný poplatok za predčasný výber je strata úrokov za stanovený počet dní.

Pri termínovaných vkladoch s viazanosťou

- 1 mesiac je úrok za 15 dní,
- 3 mesiace je úrok za 30 dní,
- 6 mesiacov je úrok za 60 dní,
- 12 mesiacov je úrok za 90 dní,
- 18 mesiacov je úrok za 366 dní,
- 24 mesiacov je úrok za 366 dní.

Pán Krško by pri predčasnom výbere získal na úrokoch 30,56 eura.

- c** V Rio banke je výška sankcie stanovená takto: „**Sankcia za predčasný výber:** platná úroková sadzba krát (počet dní do splatnosti : 365), najmenej však 40 EUR.“ Aký by bol výnos pána Krška v tejto banke pri predčasnom výbere po 6 mesiacoch? Úroková sadzba je 1,7 % p. a., báza úročenia ACT/365.

Počet dní do splatnosti (od 1. 8. 2020 do 31. 1. 2021):

$$31 + 30 + 31 + 30 + 31 + 31 = 184$$

$$\text{Sankcie } 10\,000 \cdot 0,017 \cdot (184 : 365) \doteq 85,70 \text{ €}$$

$$\text{Hrubý úrok } 10\,000 \cdot 0,017 \cdot (182 : 366) \doteq 84,53 \text{ €}$$

$$85,70 - 84,53 = 1,17$$

Keďže sankcie sú vyššie ako úrok, pán Krško by musel doplatiť 1,17 eura.

Termínovaný vklad je jednorazový vklad určitej sumy peňazí na bankový účet na určitý čas (doba viazanosti). Vklad sa úročí. Počas viazanosti zvyčajne nie je možné peniaze z účtu vyberať. Výber je možný iba po zaplatení sankcie (pokuty) za predčasný výber.

Podmienky finančných produktov si vždy pozorne prečítaj!

11 Pani Viera si 11. apríla 2015 zriadila termínovaný vklad 10 000 eur s fixáciou na 5 rokov.

Dátum výpisu	Položka na výpise	Položka na účte	Zostatok na účte
11. 04. 2015	Vklad	10 000,00 EUR	10 000,00 EUR
31. 12. 2015	Automatické zaúčtovanie kreditných úrokov	261,37 EUR	10 261,37 EUR
31. 12. 2015	Daň z kreditných úrokov	-49,66 EUR	10 211,71 EUR
31. 12. 2016	Automatické zaúčtovanie kreditných úrokov	368,63 EUR	10 580,34 EUR
31. 12. 2016	Daň z kreditných úrokov	-70,03 EUR	10 510,31 EUR
31. 12. 2017	Automatické zaúčtovanie kreditných úrokov	378,37 EUR	10 888,68 EUR
31. 12. 2017	Daň z kreditných úrokov	-71,89 EUR	10 816,79 EUR
31. 12. 2018	Automatické zaúčtovanie kreditných úrokov	389,40 EUR	11 206,19 EUR
31. 12. 2018	Daň z kreditných úrokov	-73,99 EUR	11 132,20 EUR
15. 08. 2019	Sankcia	-29,95 EUR	11 102,25 EUR
15. 08. 2019	Prevod/výber istiny	-5 000,00 EUR	6 102,25 EUR

a Doplň chýbajúce údaje vo výpise.

b Podľa výpisu rozhodni, či pani Viera dodržala fixáciu. Svoju odpoveď zdôvodni.

Nie, pretože pred skončením fixácie (10. 04. 2020) vybrala z vkladu 5 000 eur.

c Aká bola úroková sadzba na tomto termínovanom vklade?

$368,63 : 10\,211,71 \div 0,036 \Rightarrow 3,6\%$ Sadzbu vypočítame z výšky kreditných úrokov napr. za rok 2016 a zostatku na účte na konci roka 2015.

d Je možné jednoznačne len na základe tohto výpisu zistiť, ako sa vypočítali sankcie?

Nie, možno len predpokladať, že celková sankcia bola o 29,95 eur vyššia, ako pomerné úroky za rok 2019 (keďže vôbec nie sú uvedené).

12 Ondrej zdedil 3 000 eur, ktoré sa rozhodol minúť na nové husle. Na stránke výrobcu si vybral všetky detaily, ale potom sa dozvedel, že dodanie bude trvať tri mesiace. Rozhodol sa zatiaľ peniaze uložiť v banke. Ktorý produkt bude pre Ondreja najvýhodnejší?

A. Termínovaný vklad s viazanosťou na 3 mesiace a s úrokovou sadzbou 0,4 % p. a.

B. Stavebné sporenie s úrokovou sadzbou 1,8 % p. a.

Nie, účel sporenia nie je stavebný.

C. Termínovaný vklad s viazanosťou 6 mesiacov a s úrokovou sadzbou 0,7 % p. a.

Nie, dlhá viazanosť.

D. Bežný účet s úrokovou sadzbou 0,05 % p. a.

Z možností A, D, E

E. Vkladná knižka s úrokovou sadzbou 0,3 % p. a.

má najlepšiu úrokovú sadzbu termínovaný vklad $\Rightarrow$ A.

- 13** Pán Kováč má na svojom núdzovom fonde 5 600 eur. Rozhodol sa, že polovicu bude mať v pohotovosti po ruke a druhú polovicu investuje. Rozhoduje sa medzi tromi možnosťami.

Typ investovania	Ročný výnos	Stupeň rizika	Vstupný poplatok	Poplatok za správu	Min. výška 1. vkladu
Podielové fondy A	7,49 %	1 2 <u>3</u> 4 5 6 7	5 % z 1. vkladu	1,57 %	300 eur
Podielové fondy B	10,73 %	1 2 3 4 5 <u>6</u> 7	2 % z 1. vkladu	1,73 %	165 eur
Cenné papiere X	13,13 %	1 2 3 4 5 6 <u>7</u>	–	–	–

- a** Zisti na internete, aký je rozdiel medzi investovaním do podielových fondov a cenných papierov.

PF: pre menej skúsených investorov, kolektívne investovanie prostredníctvom správcovských spoločností za stanovený poplatok.

CP: individuálne/priame investovanie, vyžaduje sa znalosť finančného trhu, cenných papierov a ich vlastností; investor preberá zodpovednosť za ich výber.

- b** Uveď aspoň po dve výhody investovania do podielových fondov A a B.

Podielové fondy A: nižšie riziko, nižší poplatok za správu.

V prípade potreby môžete úlohu rozšíriť aj o počítanie s percentami z tabuľky.

Podielové fondy B: nižší 1. vklad, nižší vstupný poplatok.

- c** Prečo sa neoplatí investovať všetky peniaze do rovnakých cenných papierov?

Pre vysoké riziko.

Investovanie je (zväčša dlhodobé) umiestnenie financií s cieľom ich zhodnotenia. Najčastejšie ide o nákup **cenných papierov** (dlhopisy, akcie, podielové listy) alebo **nehnutelností** s cieľom dosiahnutia zisku po istom čase.

Pri investovaní si treba uvedomiť, že výnos je priamo úmerný riziku.

- 14** Iveta investovala do nehnuteľnosti, ktorú kúpila za 92 000 eur. Pár rokov v byte bývala, potom ho prenajímala, neskôr byt predala za 140 000 eur. Sú nasledujúce výroky pravdivé?

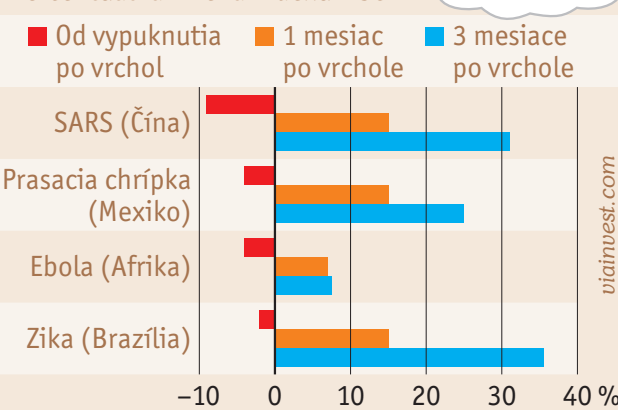
- Čistý výnos z investície do tejto nehnuteľnosti bol 48 000 eur. **áno – nie**
- Na kúpu nehnuteľnosti si môže kupujúci zobrať úver z banky. **áno – nie**
- Počas doby, v ktorej byt vlastnila, musela platiť daň z nehnuteľnosti. **áno – nie**
- Keď byt prenajímala, bola oslobodená od platby za energie. **áno – nie**
- Aby sa investícia do nehnuteľnosti oplatila, nesmie ju majiteľ prenajímať. **áno – nie**

- 15** Investori sa po vypuknutí pandémie korónového vírusu v roku 2020 pozreli do histórie, ako iné epidémie ovplyvnili akciové trhy. Tie spočiatku klesali, ale všeobecne sa napokon zotavili tak rýchlo, ako padli.

- a** Približne o kolko percent padli trhy od vypuknutia po vrchol SARS v Číne? **9 %**
- b** Približne o kolko percent narástli trhy 3 mesiace po vrchole prasacej chrípky v Mexiku? **25 %**
- c** Odborníci tvrdia: „Neprepadajte panike a nerobte investičné rozhodnutia na základe svojich emócií.“ Možno na základe údajov v grafe súhlasiť s ich názorom? Prečo? Diskutujte v triede.

OŽIVENIE TRHOV

Percentuálna zmena indexu MSCI

Finančná gramotnosť 2

Poistenie

- 1** Rodina Smolkových má neustále smolu, preto si platia rôzne poistenia. Vľavo sú všetky udalosti, ktoré sa im stali minulý polrok. Priradiť k nim typ poistenia, ktoré vzniknutú škodu „pokryje“ (preplatí).

Dcéra Tina zaspala a vytopila susedov.	poistenie zodpovednosti za škodu
Syn Tomáš rozbil susedovi okno futbalovou loptou.	poistenie zodpovednosti za škodu
Mama Edita dostala ovčie kiahne na výlete v Nórsku.	poistenie nehnuteľnosti
Otec Ignác nabúral autom do stromu.	poistenie domácnosti
Strechu záhradného domčeka zničila víchrica.	cestovné poistenie
Dedovi Vladovi ukradli z pivnice nový bicykel.	úrazové poistenie
Babka Natália sa pošmykla a zlomila si nohu.	havarijné poistenie

- 2** Škola dostala pre žiakov a učiteľov ponuku od poisťovne na skupinové úrazové poistenie a poistenie proti krádeži vecí.

- a** Aká je výška odškodného pre žiaka v prípade trvalých následkov úrazu?

2 000 eur

- b** Pokrýva poistenie proti krádeži aj odcudzenie mobilu?

Nie.

- c** Aká je výška denného odškodného pre učiteľa v prípade pobytu v nemocnici?

4 eurá

- d** Keby bol učiteľ po úraze v škole 18 dní v domácom liečení, aká by bola výška odškodného?

$18 \cdot 4 = 72$ eur

- e** Preplatila by poisťovňa učiteľovi okuliare, ktoré sa mu pri úraze v škole rozbili? Zdôvodni.

Áno – poistené sú aj náklady vynaložené na zmiernenie následkov poistnej udalosti.

Čo je predmetom poistenia?

Verzia 1: ŽIAK

Smrť úrazom: 1 000 €

Trvalé následky úrazu: 2 000 €

Odškodné pri pobyte v nemocnici: 2 €/deň

Odškodné počas doby nevyh. liečenia: —

Verzia 2: ŽIAK

Smrť úrazom: 1 000 €

Trvalé následky úrazu: 2 000 €

Odškodné pri pobyte v nemocnici: 2 €/deň

Odškodné počas doby nevyh. liečenia: 2 €/deň

Verzia 3: ZAMESTNANEC

Smrť úrazom: 4 000 EUR

Trvalé následky úrazu: 4 000 EUR

Odškodné pri pobyte v nemocnici: 4 €/deň

Odškodné počas doby nevyh. liečenia: 4 €/deň

ŠKODY spôsobené odcudzením:

šatstva, obuvi, dáždnikov, hodínok, tašiek (aktoviek), učebníc, perečníkov, kalkulačiek, rysovacích a písacích potrieb, hudobných nástrojov, športových potrieb, slúchadiel, ktoré slúžia žiakom s poruchou sluchu, dioptrických okuliarov, ostatných zdravotníckych pomôcok, ktoré poistený nevyhnutne potrebuje v rámci zdravotnej starostlivosti (inzulínové pero, glukomer...).

NÁKLADY vynaložené poisteným na odvrátenie bezprostredne hrozacej poistnej udalosti alebo zmiernenie následkov poistnej udalosti.

Poistenie je ochrana pred finančnými dôsledkami rizika, ktoré môže byť spôsobené **nepredvídateľnými náhodnými udalosťami**, ako sú prírodné sily (napr. záplavy) alebo konanie ľudí (napr. krádež).

Riziko finančnej straty je tak prenesené z jednotlivca alebo spoločnosti na poisťiteľa, teda **poisťovňu**, a to za poplatok, teda **poistné**.

- 3** Monika s Milošom sa chystali na štyri dni do Štokholmu, preto sa Monika snažila cez internet kúpiť pre oboch cestovné poistenie. Po vyplnení potrebných údajov dostala na výber z dvoch možností.

- a** Aký je rozdiel v cene poistného na osobu na deň v poistení *Basic* a *Plus*?

$$(9,60 : 4) : 2 = 1,20 \text{ €}$$

$$(12,80 : 4) : 2 = 1,60 \text{ €}$$

$$1,60 - 1,20 = 0,40$$

Rozdiel je 40 centov.

- b** Do akej výšky sú preplácané liečebné náklady v poistení *Plus*?

250 000 eur

- c** Monika chcela viac detailov, preto klikla na *Kompletné info*. Koľko eur by im poisťovňa preplatila, keby im obom ukradli batožinu, ktorej obsah by mal hodnotu 2 000 eur?

Pri poistení Plus by dostali spolu 1 400 eur.

- d** Poistiť sa dá aj neúmyselné spôsobenie škody na veci/zdraví do výšky 200 000 eur. Uveď aspoň dve situácie, keď sa toto poistenie môže hodiť.

V hoteli/v obchode nešťastnou náhodou rozbije nejakú vec, požičaným bicyklom narazí do chodca, ktorý pri páde utrpí úraz...

- e** Pre ktoré z týchto poistení by sa Monika mala podľa teba rozhodnúť? Prečo?

Diskutujte so žiakmi o rizikách spojených s cestovaním.

Basic

- ✓ liečebné náklady do 250 000 EUR
- ✓ náklady na záchranu v horách a vo vode
- ✓ právna pomoc
- ✓ asistenčné služby
- ✓ bežné letné a zimné športy v cene
- 📄 **Kompletné info**

Poistné **9,60** EUR

Objednať

Plus

Odporúčame

Navyše k Basic:

- ✓ zmeškanie dopravného prostriedku
- ✓ oneskorený návrat zo zahraničia
- ✓ batožina
- ✓ úraz
- ✓ spôsobenie škody
- 📄 **Kompletné info**

Poistné **12,80** EUR

Objednať

Predmet poistenia		Basic	Plus
Poistenie batožiny			
5. Náhrada pri strate, krádeži alebo zničení batožiny.	jednotlivec	—	700
	rodina	—	1 400
Náhrada cenných vecí, technických zariadení, športového náradia/výbavy, ďalekohľadu, okuliarov.		—	do 50 % poist. sumy
6. Nevyhnutné hygienické potreby a veci osobnej spotreby pri oneskorenom dodaní batožiny.	jednotlivec	—	150
	rodina	—	280
7. Pomoc pri znovuzískaní cestovných dokladov.	jednotlivec	—	340
	rodina	—	680

Druh poistenia vyber z úlohy 1.

- 4** Identifikuj riziko a druh poistenia, ktoré by bolo vhodné uzavrieť.

- a** Ela je vášnivá horolezkyňa, má rada adrenalín a vyšťverá sa na každú skalú.

Riziko: nebezpečenstvo úrazu

Druh poistenia: úrazové poistenie

- c** Lea žije na nížine, kde sa občas rozvodní rieka.

Riziko: zničenie domu

Druh poistenia: poistenie

nehnuteľnosti

- b** Majo rád majstruje a bez rozvahy sa púšťa do opráv všelijakých prístrojov.

Riziko: zapríčinenie škody susedom

Druh poistenia: poistenie

zodpovednosti za škodu

- d** Dominik rád cestuje a spoznáva exotické krajiny.

Riziko: nákaza exotickou chorobou

Druh poistenia: cestovné poistenie

Uvádzame len návrhy možných riešení, žiaci môžu identifikovať aj iné riziká a poistenia.

5 Televízna redaktorka robila rozhovor s hovorcom poisťovne, ktorý ozrejmil divákovi dôležité fakty o rôznych poistných produktoch.

a Hovorca najprv vysvetlil rozdiel medzi poistením nehnuteľnosti a poistením domácnosti. Rozhodni, ktoré poistenie sa týka uvedených škôd na majetku.

Poistná udalosť	Druh poistenia
■ zatečená maľovka	<u>nehnutelnosť</u> – domácnosť
■ prasknutá vaňa	nehnutelnosť – <u>domácnosť</u>
■ odľúknuté oplstenie domu	<u>nehnutelnosť</u> – domácnosť
■ z pivnice ukradnuté lyže	nehnutelnosť – <u>domácnosť</u>
■ zhorený vianočný stromček a darčeky	nehnutelnosť – <u>domácnosť</u>
■ rozbité okno	<u>nehnutelnosť</u> – domácnosť
■ zhorený koberec	nehnutelnosť – <u>domácnosť</u>
■ zatečená vstavaná skriňa	<u>nehnutelnosť</u> – domácnosť
■ zhorené elektrické vedenie	<u>nehnutelnosť</u> – domácnosť
■ rozbitý televízor	nehnutelnosť – <u>domácnosť</u>

b Hovorca tiež vysvetľoval rozdiel medzi životným a neživotným poistením. Ktoré z poistení v úlohe 1 patrí pod životné poistenie?

úrazové poistenie

c Pod ktorý typ poistenia patria nasledujúce udalosti alebo poistenia?

■ havarijné pripoistenie auta	životné – <u>neživotné</u>
■ pripoistenie kritických chorôb (infarkt, rakovina...)	<u>životné</u> – neživotné
■ pripoistenie úmrtia pri havárii	<u>životné</u> – neživotné
■ pripoistenie proti krádeži batožiny	životné – <u>neživotné</u>
■ pripoistenie trvalých následkov po úraze	<u>životné</u> – neživotné

6 Pán Daňo uzavrel 1. júla 2020 životnú poisťku na 10 rokov. Predmetom poistenia je jeho úmrtie s poistnou sumou 20 000 eur. Pán Daňo stanovil za oprávnenú osobu svoju manželku. Koľko eur a komu by poisťovňa vyplatila, keby pán Daňo

a bol 1. júla 2030 nažive?

0 eur, nikomu

b kedykoľvek pred 1. júlom 2030 zomrel?

20 000 eur pani Daňovej

7 Pán Daňo si životnú poisťku z 1. júla 2020 rozšíril o pripoistenie trvalých následkov úrazu s poistnou sumou 10 000 eur. Napríklad poistné plnenie za stratu palca na pravej ruke je vo výške 18 % z poistnej sumy. Koľko eur a komu by poisťovňa vyplatila, keby sa táto poistná udalosť stala páňovi Daňovi

a v auguste 2025?

0,18 · 10 000 = 1 800 eur páňovi Daňovi

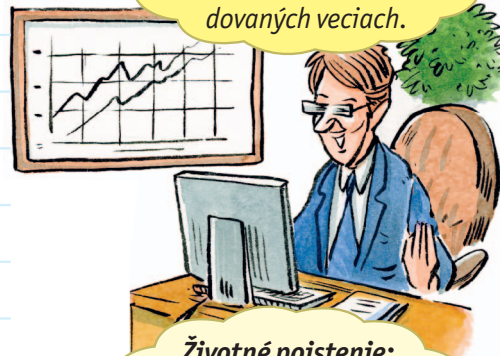
b v auguste 2030?

0 eur, nikomu

Zjednodušene povedané:

Poistenie domácnosti slúži na poistenie toho, čo by z domu vypadlo, keby sme ho otočili naopak.

Poistenie nehnuteľnosti kryje škody na vlastných múroch a stenách stavby a zabudovaných veciach.

Životné poistenie: poisťovňa na seba preberá riziká fyzickej osoby, ktoré sa týkajú prípadu úmrtia alebo dožitia sa istého veku.

Ak nastane situácia, na ktorú je klient poistený, vyplatíme mu dohodnutú sumu.

Klient si môže pripoistiť aj ďalšie riziká, ako sú choroba, úraz, invalidita.

Neživotné poistenie: súhrnný názov pre všetky iné poistenia, ktoré nepatria pod životné poistenie.

- 8** Každý zamestnanec sa povinne (zo zákona) podieľa na verejnom poistení. Z neho sa zabezpečuje bezplatná zdravotná starostlivosť a sociálne zabezpečenie. Mesačne preto každý zamestnanec platí odvody do sociálnej a zdravotnej poisťovne, celkovo vo výške 13,4 % zo svojej hrubej mzdy.

- a** Aká čiastka sa strhne z platu na odvody slečne Lívii, ak je jej hrubá mzda 850 eur?

$$850 \cdot 0,134 = 113,90 \text{ eura}$$

Lívii sa strhne na odvody 113,90 eura.

- b** Vyplň tabuľku výšky jednotlivých odvodov z hrubej mzdy slečny Lívie.

Typ poistenia		Sadzba poistného	Odvody (EUR)
Zdravotné poistenie		4,00 %	34,00
Sociálne poistenie	Nemocenské poistenie	1,40 %	11,90
	Starobné poistenie	4,00 %	34,00
	Invalidné poistenie	3,00 %	25,50
	Poistenie v nezamestnanosti	1,00 %	8,50
Spolu		13,40 %	113,90

Starobné a invalidné poistenie má spoločný názov **dôchodkové**.

- c** K názvu poistenia priradi jeho správnu charakteristiku.

Sociálne poistenie nemocenské poistenie starobné poistenie invalidné poistenie poistenie v nezamestnanosti Zdravotné poistenie	Ochrana pred stratou alebo poklesom príjmu počas práceneschopnosti, tehotenstva, materstva.
	Zabezpečenie potrebnej zdravotnej liečebno-preventívnej starostlivosti.
	Zabezpečenie príjmu v starobe alebo pozostalým (manžel/manželka, deti) v prípade úmrtia.
	Zabezpečenie príjmu v prípade poklesu schopnosti vykonávať zamestnanie pre dlhodobý zlý zdravotný stav.
	Poistenie v prípade straty príjmu zamestnanca v dôsledku nezamestnanosti.

- d** Okrem zamestnanca platí odvody na verejné poistenie za každého svojho zamestnanca aj jeho zamestnávateľ v celkovej výške 35,2 %, kde vymeriavacím základom je zamestnancova hrubá mzda. Koľko eur odvedie za Líviu štátu jej zamestnávateľ?

$$850 \cdot 0,352 = 299,20 \text{ eura}$$

Líviin zamestnávateľ odvedie 299,20 eura.

- e** Koľko eur celkovo „stojí“ Lívia zamestnávateľa?

$$850 + 299,20 = 1\,149,20 \text{ eura}$$

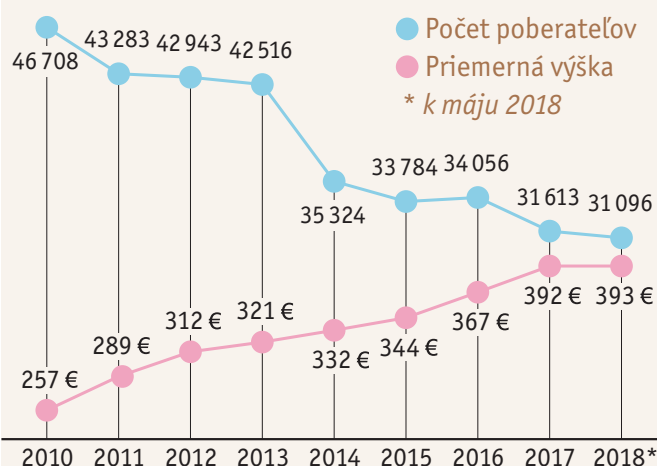
- f** V balíku sociálneho poistenia, ktoré za zamestnanca odvádza jeho zamestnávateľ, je navyše (na rozdiel od zamestnancovho) aj tzv. úrazové poistenie a garančné poistenie. Zisti, na čo slúži úrazové poistenie.

Na výdavky v prípade pracovného úrazu zamestnanca alebo výdavky spojené s finančným odškodnením pre chorobu z povolania zamestnancov.

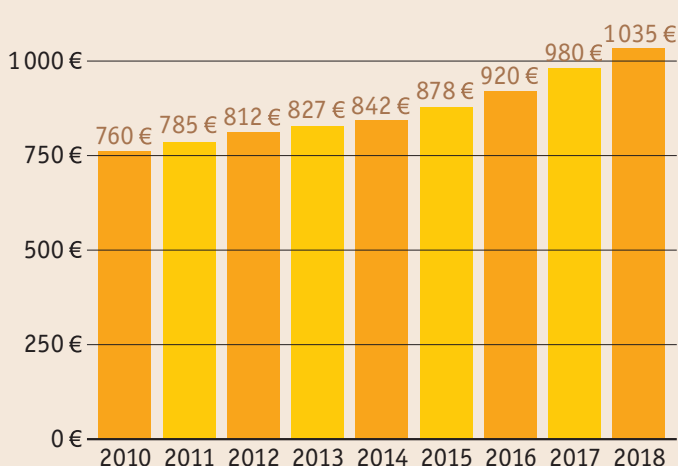

9 Sociálna poisťovňa zverejnila prehľad o počte poberateľov dávok v nezamestnanosti a vývoji mzdy v SR.

Priemerná výška a počet dávok v nezamestnanosti

Vývoj priemernej mzdy na Slovensku

a Čo možno povedať o tendencii vývoja počtu poberateľov dávok v nezamestnanosti?

Počet poberateľov klesal, s výnimkou roka 2016, po ktorom počet opäť klesol.

b O koľko percent sa zvýšila priemerná výška dávok v nezamestnanosti v roku 2017 oproti roku 2014?

$$\begin{aligned}
 \text{Rok 2014:} & \quad 332 \text{ eur} \dots 100 \% \\
 \text{Rok 2017:} & \quad 392 \text{ eur} \dots x \% \\
 332 : 392 &= 100 : x \\
 332 \cdot x &= 100 \cdot 392 \\
 x &= 118,07 \% \\
 118,07 - 100 &= 18,07 \%
 \end{aligned}$$

Priemerná výška dávok sa zvýšila o 18,07 %.

c Priemerne koľko eur mesačne odvieďol zamestnanec na poistenie v nezamestnanosti v roku 2017?

Priemerná mzda v 2017 100 % ... 980 eur
 Poistenie v nezamestnanosti ... 1 % $0,01 \cdot 980 = 9,80$ eura
 Zamestnanec odvieďol priemerne 9,80 eura mesačne.

Sadzbou
poistného nájdeš
v úlohe 8.

d Koľko zamestnancov sa v priemere podieľalo na jednej priemernej dávke v nezamestnanosti v roku 2017?

Výška dávky v 2017 392 eur
 Počet prispievateľov ... $392 : 9,80 = 40$ zamestnancov
 Na jednej priemernej dávke sa podieľalo priemerne 40 zamestnancov.

e Koľko zamestnancov celkovo sa podieľalo v priemere na dávkach v nezamestnanosti pre všetkých poberateľov v roku 2017?

Poberateľov v 2017 31 613 osôb
 Počet prispievateľov na jednu dávku 40 zamestnancov
 Všetkých prispievateľov $31 613 \cdot 40 = 1 264 520$ zamestnancov

- f** Na poistenie v nezamestnanosti prispievajú povinne aj zamestnávateľia, a to tiež vo výške 1 % zo zamestnancovej hrubej mzdy. Koľko zamestnancov celkovo stačilo v priemere na „pokrytie“ všetkých dávok v nezamestnanosti v roku 2017?

Z jednej priemernej mzdy sa odviedlo $9,80 \cdot 2 = 19,60$ eur,
alebo dvojnásobok z úlohy c),
preto stačí polovičný počet zamestnancov z úlohy e),
čo je $1\,264\,520 : 2 = 632\,260$ zamestnancov.

- g** Podľa Štatistického úradu SR bolo v roku 2017 na Slovensku asi 2,16 milióna zamestnancov. Odhadni prebytok vo *Fonde poistenia v nezamestnanosti* za celý rok 2017 na základe odvodov za zamestnancov.

Všetci zamestnanci 2 160 000 osôb

Zamestnanci potrební na pokrytie dávok 632 260 osôb

Zamestnanci tvoriaci prebytok $2\,160\,000 - 632\,260 = 1\,527\,740$

Výška prebytku $1\,527\,740 \text{ osôb} \cdot 19,60 \text{ eura} \cdot 12 \text{ mesiacov} = 359\,324\,448 \text{ eur}$

Prebytok vo *Fonde poistenia v nezamestnanosti*
za rok 2017 bol približne 360 mil. eur.

- h** Dávky v nezamestnanosti možno poberať maximálne 6 mesiacov. Prečo nie dlhšie?

Motivácia pre nezamestnaných nájsť si prácu, fond nie je nekonečný.

- i** K decembru 2018 Sociálna poisťovňa evidovala 1 069 255 vyplácaných starobných dôchodkov, ktorých priemerná výška bola 444,26 eura. Koľko zamestnancov v priemere „pokrylo“ vyplácanie dôchodkov?

Sadzba poistného
pre zamestnanca sú 4 %,
pre zamestnávateľa 14 %
z hrubej mzdy.

Priemerná hrubá mzda v 2018 1 035 eur

Odvody za 1 zamestnanca spolu $0,18 \cdot 1\,035 = 186,30$ eura

Vyplatené dôchodky spolu $1\,069\,255 \cdot 444,26 = 475\,027\,226,3$ eura

Počet potrebných zamestnancov $475\,027\,226,3 : 186,30 \doteq 2\,549\,797$

Diskutujte so žiakmi, čo znamená číslo 2,5 mil. (tolko zamestnancov v SR nebolo).

Nezaráтали sme však príspevky od podnikateľov a SZČO.

- j** Uveď aspoň tri možné riešenia, aby bol *Fond starobného poistenia* prebytkový.

- zvýšenie zamestnanosti,
- zvýšenie dôchodkového veku,
- zvýšenie sadzby poistného,
- zníženie dôchodkov (čo nie je korektné, keďže ceny rastú)...

- k** Na stránke Sociálnej poisťovne vyhľadaj údaje o priemernej výške dávky v nezamestnanosti a starobného dôchodku a počte ich poberateľov v minulom roku.

- 10** Študenti pracujúci na dohodu o brigádnickej práci študentov sú tiež povinní platiť poistné na starobné a invalidné poistenie. Kto je podľa Sociálnej poisťovne študent?

Za študenta sa považuje:

- dieťa do skončenia povinnej školskej dochádzky (povinná školská dochádzka sa končí uplynutím školského roka, v ktorom dieťa absolvovalo desiaty rok školskej dochádzky, najneskôr však uplynutím školského roka, v ktorom dovŕšilo vek 16 rokov),
- dieťa v období od skončenia povinnej školskej dochádzky do dosiahnutia veku 26 rokov, ak sa sústavne pripravuje na povolanie štúdiom na strednej alebo vysokej škole.

Vychádzaj
z definície Sociálnej
poisťovne.

- a** Rozhodni, či sú nasledujúce vyjadrenia pravdivé alebo nepravdivé.

- A. Študentom je 5-ročný Miško, ktorý chodí do Materskej školy Na Vršku. **pravda – nepravda**
- B. Študentkou je 15-ročná Lívia, ktorá je žiačkou ZŠ v Budmericiach. **pravda – nepravda**
- C. Študentkou je 28-ročná Rebeka, ktorá študuje na Univerzite Komenského. **pravda – nepravda**
- D. Študentom je Jakub, ktorý je žiakom 8. C na ZŠ Popradská. **pravda – nepravda**
- E. Študentom je 17-ročný Marián, ktorý sa vyučil v odbore kaderník. **pravda – nepravda**

- b** Študent pracujúci na dohodu o brigádnickej práci študentov nemusí vždy platiť dôchodkové poistenie. Vysokoškolák Karol brigádoval v stánku s občerstvením. Vyznač, v ktorom mesiaci musel z príjmu platiť odvody na dôchodkové poistenie a v akej výške.

Študent pracujúci na dohodu o brigádnickej práci študentov má právo neplatiť poistné na dôchodkové poistenie, ak jeho mesačný príjem alebo priemerný mesačný príjem z tejto dohody nepresiahne 200 eur.

Mesiac	Príjem	Musí platiť odvody?	Výška odvodov (EUR)
máj	177 eur	áno – nie	0 eur
jún	196 eur	áno – nie	0 eur
júl	256 eur	áno – nie	$0,07 \cdot 56 = 3,92$ eura
august	271 eur	áno – nie	$0,07 \cdot 71 = 4,97$ eura

Vymeriavací
základ na poistenie
je rozdiel medzi príjmom
a hraničnou sumou
200 eur.

- 11** Stela brigáduje popri škole cez víkendy vo fitness centre. Jej hodinová mzda je 3,40 eura. Vypočítaj, v ktorom mesiaci musela odviesť poistné na dôchodkové poistenie a v akej výške.

Mesiac	Odpracovaný čas	Príjem (EUR)	Výška odvodov (EUR)
marec	64 hodín	$64 \cdot 3,40 = 217,60$ eura	$0,07 \cdot 17,60 = 1,23$ eura
apríl	58 hodín	$58 \cdot 3,40 = 197,20$ eura	–
máj	70 hodín	$70 \cdot 3,40 = 238,00$ eura	$0,07 \cdot 38 = 2,66$ eura

Študent z Košíc, 20 r.

– vodič od roku 2015
 – PZP od roku 2016
 – bez nehody
 – bez detí
BMW 525 D
 1 995 cm³, 160 kW, diesel,
 2 250 kg, rok výroby 2012

Dôchodkyňa z Čadce, 65 r.

– vodič od roku 1980
 – PZP už 12 rokov
 – bez nehody
 – jazdí do 5 000 km ročne
VW Polo 1.0
 999 cm³, 37 kW, benzín,
 1 410 kg, rok výroby 2003

Učiteľ z Lučenca, 35 r.

– vodič od roku 2003
 – PZP už 10 rokov
 – 1 škoda tento rok
 – 1 dieťa do 15 rokov
Škoda Octavia 1.6 TDI
 1 598 cm³, 77 kW, diesel,
 1 970 kg, rok výroby 2011

Poisťovňa

Allianz	432,46 €	66,80 €	124,09 €
AXA	2 036,90 €	74,90 €	312,60 €
ČSOB poisťovňa	636,85 €	70,53 €	130,19 €
Groupama	497,76 €	56,64 €	144,72 €
Komunálna poisťovňa	156,96 €	71,10 €	113,36 €
Kooperativa	155,55 €	72,25 €	125,29 €
Onlia	718,68 €	88,08 €	129,00 €
Union	514,00 €	76,00 €	179,00 €
Uniq	392,04 €	58,80 €	132,84 €

netfinancie.sk

12 Motoristický časopis porovnal cenu PZP vo viacerých poisťovniach v troch modelových prípadoch.

- a** V ktorej poisťovni by si mal dať auto poistiť študent z Košíc a v ktorej učiteľ z Lučenca?

študent v **Kooperative**

učiteľ v **Komunálnej poisťovni**

- b** Kto má najdrahšie a kto najlacnejšie poistenie?

Najdrahšie poistenie má študent,
 najlacnejšie dôchodkyňa.

Povinné zmluvné poistenie vozidla

(PZP vozidla) má povinnosť uzavrieť každý majiteľ vozidla registrovaného na území SR. Ide o poistenie zodpovednosti za škodu motorových a pripojených vozidiel, ktorú vodič auta spôsobí prevádzkou motorového vozidla niekomu inému.

- c** Kto má najťažšie a kto najľahšie auto?

Najťažšie auto má študent,
 najľahšie dôchodkyňa.

- d** Čo podľa teba vplýva na cenu PZP? Žiakom môžete príp. zadať projekt: s pomocou rodičov zistiť priemerné mesačné náklady na motorové vozidlo: palivo, poistenia, STK, servis...

vek vodiča, sila motora, nehodovosť, kde jazdíme – mesto/dedina...

13 Okrem PZP vozidla môžeme dobrovoľne uzatvoriť aj *havarijné poistenie*, ktoré prepláca poškodenie alebo zničenie nášho vozidla následkom havárie, živelných udalostí, krádeže a vandalizmu.

- a** Zisti, na čo slúži tzv. *úrazové poistenie sedadiel vo vozidle*.

Úrazové poistenie osôb, ktoré „kryje“ riziká smrti, trvalého telesného poškodenia a úrazov následkom dopravnej nehody.

- b** Zisti, na čo slúži tzv. *poistenie finančnej straty pri totálnej škode na vozidle GAP*.

Preplatenie rozdielu medzi obstarávacou cenou vozidla a poistným plnením z havarijného poistenia v prípade úplného zničenia alebo krádeže motorového vozidla.